

ЗМІСТ І СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ

У статті досліджується визначення змісту та структури готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей. Схарактеризовано основні наукові підходи до вивчення художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей. Проаналізовано зміст поняття «готовність майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей». Представлено основні компоненти та показники структури готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей.

Ключові слова: *готовність майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей, інтерпретація, компонент, науковий підхід, показник, структура, художньо-педагогічна інтерпретація вокальних творів для дітей.*

© Височина К.Ю., 2016

Вступ. Сучасні тенденції розвитку українського суспільства потребують від особистості постійного вдосконалення. Особливо це стосується учителів музики, які здатні захопити своєю творчою діяльністю учнів, спроможні поглибити емоційну чутливість, сформувані світосприйняття, творчий потенціал, збагатити духовний світ особистості кожної дитини. Саме на уроках музики вчителем може бути створена сприятлива атмосфера, умови гармонійного, духовного розвитку та формування дітей. Оскільки музика є одним із найдієвіших засобів виховання, що надає естетичного забарвлення всьому духовному життю дитини. Досконала художньо-педагогічна інтерпретація вокального твору робить сприйняття музики дітьми більш повним та емоційним, сприяє розумінню, творенню художніх образів, потребі в художньо-творчій самореалізації, духовному самовдосконаленню. Тому проблема готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей стає найактуальнішою в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців.

Аналіз літератури свідчить про значну кількість досліджень українських і зарубіжних науковців, присвячених проблемі художньо-педагогічної інтерпретації, що надало можливість визначити різні підходи до характеристики досліджуваного явища: герменевтичний (О. Ляшенко, Н. Мінасян); діяльнісний (О. Колоянова, О. Шикирінська); особистісний (О. Палатайко, Л. Михайлова); індивідуально-творчий (А. Байгушова, В. Крицький); культурологічний (Л. Масол); системний (Г. Панченко); когнітивний (І. Щирова, З. Тураєва). Однак, незважаючи на те, що художньо-педагогічна інтерпретація достатньо обгово-

рюється науковцями, проблема готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей залишається не вирішеною.

Метою статті є визначення змісту та структури готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей.

Завдання статті полягають у дослідженні сутності готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей та визначенні структури явища, що вивчається.

Ретельний аналіз наукової літератури дозволив виявити різні підходи щодо сутності готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей. Серед загалу було виділено діяльнісний та особистісний підходи.

У рамках діяльнісного підходу такі фахівці, як Пан На, Т. Радзівіл, З. Румянцева, Н. Телегіна трактують готовність майбутніх учителів музики до інтерпретації вокальних творів для дітей як комплекс певних дій, що дозволяються творчо відтворити вокальний твір для дітей, втілюючи авторський задум.

На думку Пан На, готовність майбутніх педагогів-музикантів до інтерпретації вокальних творів для дітей — це цілісне розуміння музичного твору, його творче відтворення, використання музично-виконавського досвіду в педагогічній роботі з учнями (Пан На, 2013, с. 47). За визначенням Т. Радзівіл, — це складний комплекс виконаних вимог до професійної діяльності, що містить інформативні, проєктивно-конструктивні, комунікативні та дидактично-організаційні компо-

ненти (вимоги) (Раздівіл Т.О., 2014, с. 184–189). З. Румянцева готовність майбутніх учителів до інтерпретації вокальних творів для дітей визначає як інтегроване вміння виявляти особливу інтелектуальну діяльність, яка здійснює координацію розумових і практичних дій виконавця, що спрямовані на створення і втілення виконавського задуму (Румянцева З.В., 2009, с. 76–83). Для Н. Телегіної — це способи виконання дій, володіння якими забезпечує можливість втілення у виконавській діяльності особистісно осмисленого образного змісту музики на основі встановлення художнього діалогу з автором твору, музичним твором і слухачами (Телегіна Н.О., 2014, с. 221–223).

З позиції особистісного підходу такі науковці, як О. Колоянова, О. Комар розглядають готовність майбутніх педагогів-музикантів до інтерпретації вокальних творів для дітей крізь призму особистісних характеристик і якостей майбутнього фахівця. У свою чергу, О. Колоянова визначає її як інтегровану професійно значущу якість особистості, яка ґрунтується на позитивному ставленні до інтерпретації, художньо-педагогічних знаннях, творчих умінь, навичках, що дозволяють ефективно виконувати професійні обов'язки (Колоянова О.Г., 2013, с. 10). На думку О. Комар, готовність майбутніх учителів музики до інтерпретації вокальних творів для дітей характеризується як інтегрована якість особистості, якій характерне прагнення до самовдосконалення, збагачення особистісного педагогічного досвіду, ознайомлення, аналіз нових педагогічних концепцій навчання, виховання учнів, самостійна апробація, застосування одержаної інформації у професійній діяльності, професійні риси особистості вчителя, що відображають операційний аспект володіння знаннями в дії (Комар О.М., 2008, с. 88).

Дослідження вищезазначених авторів, які визначають особливості готовності майбутніх учителів музики до інтерпретації вокальних творів для дітей, дозволили визначити зміст готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей.

Значимо, що *готовність майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей* — це комплекс знань, умінь, навичок, ставлень, мотивів, професійних, особистісних якостей, здібностей, який забезпечує творче тлумачення, виконання вокальних творів для дітей у процесі реалізації педагогічної діяльності.

Представлена сукупність характеристик — це гнучкий механізм у процесі формування досліджуваного феномену, тому потребує чіткої конфігурації, а саме: розробки структури готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для

дітей, яка є системним утворенням, компоненти котрого взаємопов'язані та взаємозумовлені.

Структуру готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей складають такі компоненти (рис. 1): мотиваційний, когнітивний, емоційно-оцінний, комунікативно-діяльнісний, творчо-операційний.

Мотиваційний компонент готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей — це сукупність мотивів, що стимулюють майбутніх учителів до творчої педагогічної діяльності, в тому числі інтерпретації вокальних творів для дітей. Цей компонент містить такі складові: інтерес до виконання вокального репертуару для дітей; прагнення відтворити зміст музичного твору для дітей.

Мотиваційний компонент за змістом характеризує мотиваційну зрілість майбутніх учителів музики, яка розкриває сутність умотивованості особистості на розвиток якостей, що дозволять ефективно виконувати поставлені завдання, здійснювати професійну діяльність, і ґрунтується на переконаннях, задоволеності особистісними, професійними якостями, впевненості у своїх можливостях.

Когнітивний компонент готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей інтегрує знання про сутність та особливості художньо-педагогічної інтерпретації дитячих музичних творів і спрямований на характеристику пізнавальної діяльності майбутніх фахівців. До когнітивного компонента готовності віднесені такі складові: ерудиція в галузі музичного мистецтва; знання специфіки художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей.

Змістом когнітивного компонента готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей може бути інтегративна якість — музична обізнаність — як підструктура музичної, загальнокультурної та загальної компетентностей особистості, що характеризується мірою засвоєння музично-теоретичних знань, творчою активністю у музичній діяльності, готовністю до транслявання музичних знань дітям.

Емоційно-оцінний компонент готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей являє собою сукупність ставлень до процесу інтерпретації вокальних творів для дітей. До основних складових елементів емоційно-оцінного компонента готовності належать: ставлення до застосування інтерпретації музичних творів для дітей; емоційна емпатія до авторського задуму музичних творів для дітей.

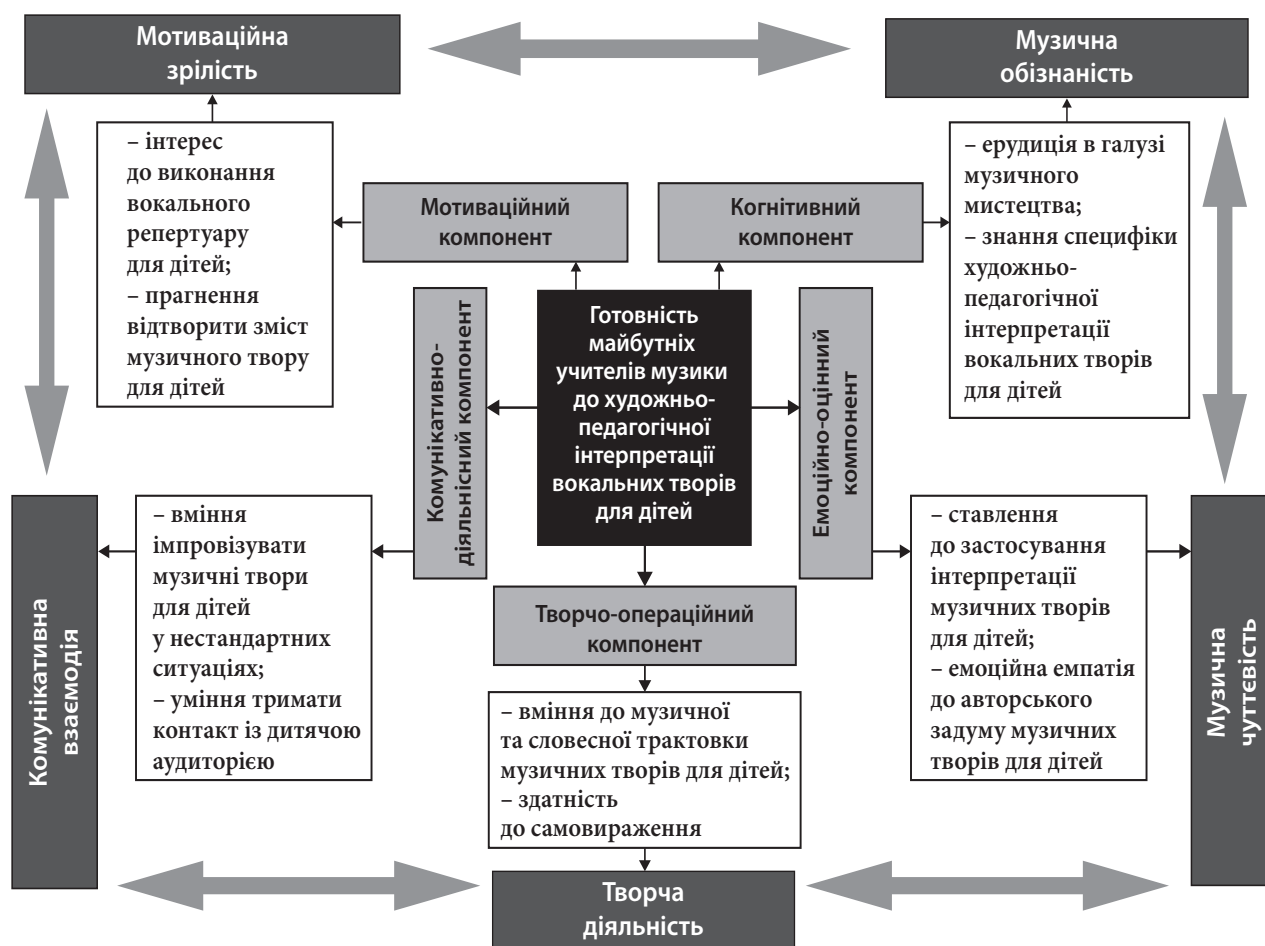

Рис. 1. Структура готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей

За змістом емоційно-оцінний компонент готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей представляється як музична чуттєвість, яка передбачає відображення у свідомості людини окремих властивостей предметів та явищ, що впливають на органи чуття, здатність сприймати і розуміти музичні образи, зумовлені почуттями, емоційною ситуацією, контекстом музичного твору тощо.

Комунікативно-діяльнісний компонент готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей є сукупністю умінь і навичок, які дозволяють успішно здійснювати комунікацію та взаємодію з дитячою аудиторією. До основних складових елементів комунікативно-діялісного компонента готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей належать вміння імпровізувати музичні твори для дітей у нестандартних ситуаціях, тримати контакт із дитячою аудиторією.

У зміст комунікативно-діялісного компонента готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей покладена комунікативна взаємодія (інтеракція) як суб'єктно-об'єктно-суб'єктна діяльність учасників спілкування, спрямована на інформаційний обмін, вплив на свідомість, поведінку адресата.

Творчо-операційний компонент готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей характеризується як сукупність умінь і навичок, які забезпечують творчу імпровізацію вокальних творів для дітей. До основних складових творчо-операційного компонента готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей належать: вміння до музичної та словесної трактовки музичних творів для дітей; здатність до самовираження.

За змістом творчо-операційний компонент готовності майбутніх учителів музики до худож-

ньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей являє творчу діяльність, яка спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей, розпочинається з виникнення певного задуму, реалізується у створенні образу кінцевого продукту, залежить від творчості.

Висновки. Отже, структура готовності майбутніх учителів музики до художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів для дітей уміщує змістові компоненти та їх складові, які є суттєвими для діагностики й формування досліджуваного явища, що зумовлює перспективи подальших досліджень.

ДЖЕРЕЛА

1. *Колянова О.Г.* Формування готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до інтерпретації художніх творів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О.Г. Колянова ; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського». — О., 2013. — 20 с.
2. *Комар О.А.* Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивних технологій. Теоретико-методичні аспекти : монографія / О.А. Комар. — Умань : ПП Жовтий, 2008. — 328 с.
3. *Пан На* Методика роботи над виконавською інтерпретацією музичних творів у процесі вокальної підготовки педагогів-музикантів України та Китаю : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Пан На. — Одеса, 2013. — 227 с.
4. *Радзівіл Т.А.* Готовність студентів педагогічного коледжу до навчання музики молодших школярів / Т. Радзівіл // Проблеми підготовки сучасного вчителя. — 2014. — № 10 (3). — С. 184–189.
5. *Румянцева З.В.* Интерпретация музыкально-педагогических явлений как феномен художественно-творческой деятельности педагога-музыканта / З.В. Румянцева // Вестник Балтийского федерального университета им. И. Канта. — 2009. — № 5. — С. 76–83.
6. *Телегина Н.О.* Результаты опытно-поисковой работы по развитию умений художественной интерпретации музыкальных произведений у студентов исполнительских отделений вузов искусств в процессе фортепианной подготовки / Н.О. Телегина // Мир науки, культуры, образования. — 2014. — № 4 (47). — С. 221–223.
7. *Jacob W.J.* Interdisciplinary Trends in Higher Education [Електронний ресурс] / W.J. Jacob // Palgrave Communications 1, Article number : 15001 (2015). — DOI: 10.1057 / palcomms.2015.1. — Режим доступу : <http://www.palgrave-journals.com/articles/palcomms20151> (English).
8. *José Luis Aróstegui* Evaluating Music Teacher Education Programmes: Epistemological and Methodological Foundations. Educating Music Teachers for the 21st Century. — Springer-Verlag, 2011. no. 872718. — DOI: 978-9-460915-03-1 (English).

REFERENCES

1. *Koloianova O.H.* Formuvannya hotovnosti maibutnix uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva do interpretatsii khudozhnikh tvoriv [Formation of Readiness of Fine Arts Future Teachers for Interpretation of Art Works] : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / O.H. Koloianova ; DZ «Pivdennoukr. nats. ped. un-t im. K.D. Ushynskoho». — O., 2013. — 20 s. (Ukraine).
2. *Komar O.A.* Pidhotovka maibutnix uchyteliv pochatkovoї shkoly do zastosuvannya interaktyvnykh tekhnolohii. Teoretyko-metodychni aspekty [Future Elementary School Teachers Training for Use Interactive Technologies. Theoretical and Methodological Aspects] : monohrafiia / O.A. Komar. — Uman : PP Zhovtyi, 2008. — 328 s. (Ukraine).
3. *Pan Na* Metodyka roboty nad vykonavskoiu interpretatsiieiu muzychnykh tvoriv u protsesi vokalnoi pidhotovky pedahohiv-muzykantiv Ukrainy ta Kytau [Methods of Performing Work on Interpretation of Music in Vocal Training of Teachers-musicians of Ukraine and China] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Pan Na. — O., 2013. — 227 s. (Ukraine).
4. *Radzivil T.A.* Hotovnist studentiv pedahohichnoho koledzhu do navchannia muzyky molodshykh shkoliariv [Willingness of Students of Pedagogical College to Teach Junior Students Music] / T. Radzivil // Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia. — 2014. — № 10 (3). — S. 184–189 (Ukraine).
5. *Rumiantseva Z.V.* Interpretatsiia muzykalno-pedagogicheskikh yavlenii kak fenomen hudozhestvenno-tvorcheskoi deiatelnosti pedagoga-muzykanta [Interpretation of Musical and Educational Events as Phenomenon of Artistic and Creative Activity of Teacher-musician] / Z.V. Rumiantseva // Vestnik Baltiiskogo federalnogo universiteta im. I. Kanta. — 2009. — № 5. — S. 76–83 (Russian).

6. *Telegina N.O.* Rezultaty opytно-poiskovoi raboty po razvitiuu umenii hudozhestvennoi interpretatsii muzykalnykh proizvedenii u studentov ispolnitelskikh otdelenii vuzov iskusstv v protsesse fortepiannoi podgotovki [Results of Research on Development of Artistic Skills of Interpretation of Music Works among Students of Performing Arts Departments of Universities in process of Piano Training] / N.O. Telegina // *Mir nauki, kultury, obrazovaniia*. — 2014. — № 4 (47). — S. 221–223 (Russian).
7. *Jacob W.J.* Interdisciplinary Trends in Higher Education [Электронный ресурс] / W.J. Jacob // *Palgrave Communications* 1, Article number : 15001 (2015). — DOI: 10.1057 / palcomms.2015.1. — Режим доступа : <http://www.palgrave-journals.com/articles/palcomms20151> (English).
8. *José Luis Aróstegui* Evaluating Music Teacher Education Programmes: Epistemological and Methodological Foundations. Educating Music Teachers for the 21st Century. — Springer-Verlag, 2011. no. 872718. — DOI: 978-9-460915-03-1 (English).

Высочина К.Ю.

**СОДЕРЖАНИЕ И СТРУКТУРА ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКИ
К ХУДОЖЕСТВЕННО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ИНТЕРПРЕТАЦИИ ВОКАЛЬНЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ
ДЛЯ ДЕТЕЙ**

В статье исследуется определение содержания и структуры готовности будущих учителей музыки к художественно-педагогической интерпретации вокальных произведений для детей. Охарактеризованы основные научные подходы к изучению художественно-педагогической интерпретации вокальных произведений для детей. Проанализировано содержание понятия «готовность будущих учителей музыки к художественно-педагогической интерпретации вокальных произведений для детей». Представлены основные компоненты и показатели структуры готовности будущих учителей музыки к художественно-педагогической интерпретации вокальных произведений для детей.

Ключевые слова: *готовность будущих учителей музыки к художественно-педагогической интерпретации вокальных произведений для детей, интерпретация, компонент, научный подход, показатель, структура, художественно-педагогическая интерпретация вокальных произведений для детей.*

Vysochyna K.Yu.

**CONTENT AND STRUCTURE OF FUTURE MUSIC TEACHERS' READINESS
FOR ARTISTIC-PEDAGOGICAL INTERPRETATION OF VOCAL WORKS FOR CHILDREN**

The article describes the essence of future music teachers' readiness for artistic and pedagogical interpretation of vocal works for children. It characterizes the main research approaches devoted to the problem of artistic and pedagogical interpretation: hermeneutic, activity-based, personality-based, individual-creative, culturological, systematic, and cognitive. It presents the scientists' views on the problem of readiness of future music teachers to interpret vocal works for children. It analyzes the content of the concept of "future music teachers' readiness for artistic and pedagogical interpretation of vocal works for children", which is characterized as a set of knowledge, skills, attitudes, motives, professional, personal qualities and abilities, which provides creative interpretation, performance vocal works for children in the implementation of educational activities.

The structure of future music teachers' readiness for artistic and pedagogical interpretation of vocal works for children includes components and indicators: motivational component (of interest to perform vocal repertoire for children, the desire to reproduce the content of a piece of music for children); cognitive component (knowledge in music, knowledge of the artistic and pedagogical interpretation of vocal works for children); emotional and evaluative component (to the application of the interpretation of music for children; emotional empathy to the author's conception of music for children); communicative-activity component (ability to improvise music for children in unusual situations, the ability to keep contact with the children's audience); creative and operational component (capacity for musical and verbal interpretation of music for children, the ability to self-expression).

Key words: *future music teachers' readiness for artistic and pedagogical interpretation of vocal works for children, interpretation, component, scientific approach, index, structure, artistic and pedagogical interpretation of vocal works for children.*

Рецензенти:

Падалка Г.М., д. пед. н., проф.;
Паламарчук Л.Б., д. пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 19.01.2016

Прийнято до друку 25.01.2016